

ARNHEMISCHE



COURANT

... van de ...

... van de ...

... van de ...

De prijs der Advertentie is, van een tot vijf regels of 100, en voor eiken regel doorborende ...

WOENSDAG 1 MAART.

De prijs der Advertentie is, van een tot vijf regels of 100, en voor eiken regel doorborende ...

... van de ...

DUITSCHLAND.

... van de ...

RUSLAND en POLEN. Uit het groothertogdom Posen, 18 febr. Uit geloofwaardige bron ontzagen wij de tijding, dat in het koninkrijk Polen de troepenbewegingen naar de Pruisische grens, reeds sinds eenige weken op nieuw begonnen hebben, en dat voorts in de laatste dagen een aanzienlijk getal nieuwe regimenten te Kalisch en hare omstreken aangekomen zijn. Naar geraamd wordt, zouden er reeds 50,000 man aan de grenzen liggen, terwijl er, volgens het zeggen, nog eenige divisien verwacht worden, zoodat er 75,000 man zouden zijn, die, als de kruisachtige hending van Frankrijk voortduurt, met het voortgang een groot kamp bij Kalisch zouden bereiken, en aldaar blijven, totdat het behoud van den Europeischen vrede gewaarborgd is. Te Warschau en in de postelijke gedeelten van het koninkrijk moet ten minste een even groot getal troepen samengetrokken wezen, zoodat de Russische krijgsmagt, voor het oogenlijk in Polen geconcentreerd, 150,000 man bedraagt. (Allg. Zeit.)

DUITSCHLAND. De kerkten zijn nu bij alle ...

bijgewoond, dat men, na eene zitting van slechts een uur, tot eene algemeene stemming was overgegaan, had niet de heer Portier met geweld het kamper ...

ZWEDEN en NOORWEGEN.

FRANKRIJK.

FRANKRIJK.

Men schrijft uit Stockholm; hier neemt de spanning zichtbaar toe, en de vermoede aanvallen tegen den koning worden menigvuldiger. Het hoofdbelang draakt tegenwoordig niet meer om de verandering der staatsregeling, want deze is in hare wezenlijke punten bevestigd, moge zij dan iets vroeger of later geschieden; maar om de dekking der schulden van de ministerkas, die op 775,000 rijkdaalders aangegeven zijn, door anderen echter veel hooger geschat worden. Intusschen is het hier geenszins de som, waarop het aankomt, maar het regtpunt, hetwelk men, met geluk, tegen de regering bezigt. Gedurende het vorige jaar heeft men aan beide zijden iets terug, en had de regering bij tijds, ten aanzien der staatsregeling, toegegeven, zoo is het schier niet te betwijfelen of de standen zouden deze oude zonde der ministerkas, of, gelijk anderen zeggen, der comitie-kas, met den maat der liefde hebben bedekt. Thans is de zaak te ver gekomen en te ruikbaar gemaakt; zij kan niet meer onder de hand worden geschikt, maar moet openlijk behandeld en beslist worden. Reeds hoort men voorslaan dat de standen de buitenslandsche schuldeisers, om de nationale eer te reddien, mogen ...

De torybladen voeren daarlegene bytende en wondende taal, daar zy natuurlijk de leiders hunner partij bij deze gelegenheid aan het roer hadden willen zien geraken. De Courrier zegt dat de meerderheid van de ...

De zitting van het huis der lords op gisteren was zeer kort. Het daarin verhandelde heeft zich slechts tot het indienen van eenige verzoekschriften, bepaald. Die van het huis der gemeenten, op dien zelfden dag, heeft mede weinig belangrijks voor het buitenland opgeleverd. De tweede lezing der bill van lord Stanley, omtrent het kiesrecht in Ierland, is, ten gevolge eener motie van zijn lordschap, tot maandag uitgesteld. De bill, betreffende het aan lord Keane en zijne erfenamen toe ...

DENEMARKE.

FRANKRIJK.

FRANKRIJK.

Kopenhagen, 20 febr. Gisteren heeft de koninklijke kanselarij den staatraad Freston als fiscaal-generaal gelast, den kandidaat in de regten Oria Lehmann geregteijk te vervolgen volgens zijn gedrag bij de kiezersvergadering door de kamerraad Dreussen, den 30sten der vorige maand, gehouden, en inzonderheid omdat hij in zijne aldaar gehouden redevoering gepoogd heeft haat en ongenoegen te wekken tegen Denemarcks staatsregeling en de wijze waarop onze koningen hunne magt hebben uitgeoefend, en door deze en andere voorstellingen de aangevoerden heeft tracten over te hebben om voor eene verandering in de staatsregeling te werken.

4 Parijs, 26 febr. Gisteren zijn de debatten over de geheime fondsen begonnen. Naar het verslag van de commissie en de uitdagingen van het Journal des Debats te concludeeren, trad men algemeen eenige ...

Men verzeht in eene der correspondentien, dat, nagenoeg veertien dagen geleden, de heeren d'Appony en von Arnim zich bij den heer Guizot bevoegen en hem beteekend hebben, dat de ka-

... van Weenen en Hertijne het hem plegt meenden te zijn, nogmaals aan te dringen op het door Frankrijk te nemen initiatief der ontwapeningen. Zij zouden er bijgevoegd hebben, dat indien vóór het einde der maand februari geene maatregelen genomen waren, zigbaar tot ontwapening strekkende, de twee kabinetten zich alsdan gedwongen zouden zien, een observatie-kamp aan den Rijn te vestigen onder bevel van den generaal von Hess. Naar aanleiding van deze mededeeling, zou door den heer Soult tot de vermindering van 60.000 man besloten zijn, en, roept de correspondent uit, slechts weinige dagen later verklaart het officieel blad, dat ons kabinet niet eene enkele dreigende nota, de ontwapening vorderende, had ontvangen!

Lord Granville, de heer Duchatel en Humann hebben gisteren achtereenvolgend een bezoek bij den heer Guizot afgelegd. Daarna heeft de minister zich naar de Tuilerien begeven, vergezeld van den heer Bresson, Fransch gezant aan het hof van Berlijn.

Mitsdien staande het koude water, hebben gisteren reeds 2.000 werklieden een begin gemaakt met de werkzaamheden van de forten Mont, Valerien, St. Denis en Alfort. Ook met die van de forten Nogent, Noisy, Fontenay en Rosny, zal reeds vóór dat de kamer der pairs het ontwerp van wet zal hebben behandeld, een begin gemaakt worden.

De National bewaart het stilzwijgen omtrent den toestand van zijnen Grant; doch wij vernemen, dat eene heilzame crisis zich in de ziekte van den heer de la Roche heeft openbaard, en hij zich dezen morgen in eenen vrij gunstigen staat bevond.

### Binnenlandsche berigten.

Amsterdam, 1 maart. Van wege de Hollandsche ijzeren spoorweg-maatschappij is de volgende staat, aanzijende het aantal reizigers, benevens de opbrengsten, gedurende de maand februari, bekend gemaakt.

Vertrek van	Getal reizigers.	Opbrengst van reizigers en goederen.
Amsterdam	5.141.	f. 2.491.05.
Haarlem	5.450.	» 2.616.39.
Totaal	10.600.	» 5.107.35.
Bedrag der maand januari	9.676.	» 4.712.55.
Bedrag februari	20.276.	» 9.819.90.

Gravenhage, 7 maart. H. K. H. mevrouw de prinses van Oranje heeft den afgelopen nacht wel wat rustiger doorgebracht; doch bevindt zich overigens nog in denzelfden toestand als de vorige dagen. Gisteren zijn in de verschillende kerken dezer residentie gebeden opgezonden, om het spoedig herstel der doorluchtige vorstin van den Almachtige af te smeeken. (Rot. Cour.)

Men medt, dat bij een onlangs genomen koninklijk besluit eenige bepalingen zijn vastgesteld, betreffende het beheer der kerkbesturen der israëlitische gemeenten in Limburg. Daarbij is, onder anderen, bepaald, dat er eene israëlitische hoofd-synagoge te Maastricht zal bestaan, waaronder alle israëlitische gemeenten in Limburg zullen behooren; dat het ressort van deze hoofd-synagoge in de drie onderdeelen of kerkgangen zal worden verdeeld; dat de belangen der israëlitische gemeenten mogten worden verdedigd; dat de zaken der hervormde kerk, enz., na de hoofdcommissie tot de zaken der Israëlieten te hebben gehoord, de zorg is opgedragen, dat derzelver bestuur aan daartoe geschikte personen wordt gedelegeerd.

Wij vernemen, dat Z. M. aan den heer P. A. van Rossum vervol ontslag heeft verleend als plaatsvervanger van den kantouregter te Delft; en aan den heer mr. A. van der Grinten als regter-plaatsvervanger bij de arrondissements-regtbank te Alkmaar.

Men schijnt, dat Z. M. heeft benoemd:  
Tot procureur bij de arrondissements-regtbank te Gronochem, den heer J. van der Meer; tot procureur bij de arrondissements-regtbank te Sneek, den heer mr. B. S. Steenhuis.

Tot burgemeester der gemeente Helle en Oesdonk is, naar men verneemt, door Z. M. benoemd jhr. mr. G. C. Fonteyn Verschuur, en zulks in plaats van wijlen jhr. W. D. van Forest.

Gravenhage, 28 febr. Behalve de menigvuldige bewijzen van liefdadigheid, door de vorstelijke familie in dezen strengen winter betoond, verneemt men, dat ook van wege en op last van Z. M. koning Willem Frederik en H. K. H. mevrouw de prinses Albert van Pruisen, onderscheiden uitdeelingen van brandstoffen, levensmiddelen, kleding en sigarenstukken aan de

behoefte ingezetenen dezer residentie zijn bewerkstelligd.

Bij een onlangs genomen besluit van den koning genomen besluit, is aan den heer J. M. Rungenberg ten gevolge van zijn benoeming tot kantouregter der politien te Groningen, op deszelfs verzoek, een vervol ontslag verleend, als plaatsvervanger van plaatsvervanger kantouregter te Sneek.

Men heeft benoemd tot regter in de arrondissements-regtbank te Tiel, mr. J. van Rijn; de vader te substituit griffier bij de arrondissements-regtbank te Utrecht, mr. J. van der Kam; tot substituit-officier bij de arrondissements-regtbank te Winschoten, mr. J. de Wal.

Zutphen, 1 maart. Tegen aanstaanden donderdag den 4den dezer, zal om eenen genoeijken avond, daar wij vernemen hebben dat alstans de heer de Chavonnes Prugt, in vereeniging met de heeren Greibel, uit Berlijn, virtuozen op Violoncel en viool, alhier een vocaal en instrumentaal concert zal geven. Wij twijfelen niet of deze voorloopige aankondiging van dit concert zal vele muziek-liefhebbers in onze omstreken uitlokken herwaarts te komen, om hetzelfde bij te wonen.

Wat wij vermoeden, is gebeurd. De heer ROCKM heeft het lidmaatschap van den Raad van State afgewezen. Evenwel als de heer LIZAC, heeft de voormalige vertegenwoordiger van Friesland deelen namen aan een bestuur, waartussende ministers der vorige regering nog steeds de eerste ambtenaren blijven. Of het ingeschieden voor de »nieuwe regering« zeer vleijend is, van de geachtste mannen in den lande wegeringen te ontvangen, zou kunnen worden betwijfeld. Wij voor ons achten het althans een lofw aardig besluit en een heilzaam voorbeeld van de edele mannen, geenen post te willen aannemen, alvorens nieuwe ministers waarborgen opleveren van een veranderd regeringstelsel. En bijaldien de keuze der voornoemde mannen soms eene inspiratie mogt geweest zijn der »oude ministers«, om den koning van vrijzinnige personen af te schrikken, dan vreeszen wij niet hen aan te moedigen om alzo voort te gaan en uit de verschillende provincien blaauw-dies te verzamelen, naar hetgeen de heert spoedig aan Gelderland, en in dat geval hopen wij dat de kans op den heer de KEMPERER moge vallen, het gewezen lid der dubbele Kamer, een man, om zijne bekwaamheden even geacht in deze provincie als de heeren LIZAC en ROCKM in de hante, en die, vertrouwen wij, niet minder karakter dan de beide andere heeren toonen zal.

### Mengelwerk.

Redevoering van professor J. R. THORBECKE, over de bedoelingen en pogingen van SIMON VAN SLINGELANDT, tot verbetering der staatsinrigting, gehouden den 8sten februari 1841, bij de overlegging zijner academische waardigheid.

(Slot van No. 40.)

II. Indien de toestand der afzonderlijke provincien, vier verbond de republiek der Vereenigde Nederlanden genoemd werd, niet vast en wel geregeld was, dan kon voorzeker de republiek zelve niet bloeijen. Dat verbond, echter, behalve dat het door den kanker der partijschappen werd vertoerd, leed aan eigen wanstelligheid. Geene provincie kon buiten de overige en buiten den band der unie, die uit de eenheid van vaderland en volk ontsproten was, bestaan; gevolgelyk hing het welzijn der afzonderlijke verbonden naauw te samen met den bloei der unie. Buitenslands werden daarom, volkenregtelijk, onze gewesten geacht slechts vereenigd eenen eigenlijken staat uit te maken. Hierom was ook alles, wat de verdediging of buitenslandsche aangelegenheden betrof, aan de generaliteit ter verzorging opgedragen.

Dus scheen bij het collegie der Generale Staten de magt te zijn, over vrede en oorlog te beslissen, overeenkomsten en verdragen te sluiten, en alle zaken met het buitenland te regelen. Maar het was er, verreweg van af, dat hante magt en gezag aan dit zerbische zonden beaantwoorden. De verschillende provincien, namelijk, verbonden hante afgevaardigden in de Generale Staten, over eenige hande buitenslandsche aangelegenheden te raadplegen, veel minder te beslissen; zonder hante bevel en bevoegdheid te hebben. Ook hante de unie juist niet dien hoofde

was aangegaan, om iedere zaak met het buitenland gemeenschappelyk af te doen, was het toeh aan het collegie, dat de republiek vertegenwoordigde, niet vergund, iets te doen, ten zij ieder afzonderlyk het goed vond. Ook kon er niets besloten worden, dan met algemeene toestemming. Hieruit maakte SLINGELANDT op, dat de unie, buiten den naam, niet bestond; indien ten minste de unie moest worden afgemeten naar de magt van de zaken, waarin zij naar den aard der instelling voornamelyk hante bevoegdheid had. Het was zij, die de unie niets. Hij toonde aan, dat hieruit volgde, dat de beeraadslagingen, en wel voornamelyk over de gewigtigste onderwerpen, tot in het oneindige slepend bleven, tot dat of de gelegenheid tot handel voorbij was, of de door vreemde mogendheden genomen maatregelen, aan onze landgenooten de vrijheid van keuze en handelen ontnamen, en zij gedwongen werden, de wet, hetz van vrienden of vijanden te ontvangen.

Ook was de vandeeling tusschen de magt, die besliste wat er gedaan moest worden, en de uitvoerende magt, niet juist bepaald. Nadat er eenmaal een besluit door de verbonden genomen was, verviel men weder in dezelfde langwijgheden, en moesten allen afzonderlyk worden overgehaald en geraadpleegd, om tot de volvoering van het beslotene te kunnen geraken. De Generale Staten konden zelfs geen gezantschap afvaardigen, geen gezant benoemen, zonder dat hun vóór de bevoegdheid door de staten der verschillende provincien gegeven was.

Ten natuurste met de aangelegenheden der buitenslandsche zaken was eene andere verbonden, die geacht werd naar het goedvinden der generaliteit te worden bestuurd, namelijk het krijgswesen. En hierin toonde SLINGELANDT vooral hante, welk eene magtswaarfing er onstond, daar de geheele krijgsmagt, zoowel te land als ter zee, van alle provincien, gemeenschappelyk en dezelfde was. Alles wat het werven van soldaten, de inrigting van het leger, de versterkingen, het bouwen en in dienst stellen der schepen betrof, werd wel in de eerste plaats bevolen door het collegie der Generale Staten, maar de taak der uitvoering berustte bij andere collegien en ambtenaren der generaliteit. Ten klaarste toonde SLINGELANDT aan, hoezeer het bestuur der aangelegenheden, dat de verschillende provincien zich naar vrede en vrede, tot groot deel voor de republiek, en hante en verdeeldheid ten proef was, maar dit rime vult de hante en hante de magt der Generale Staten terugkeeren, waaromtrent twee dingen vallen op te merken.

Ten eerste, dat hun welgevoerd gezag meer in naam, dan in de daad bestond, daar door de lastbrieven, die de verschillende provincien aan hante afgevaardigden gaven, deze magt zoo beperkt of hante geheel benomen was, dat het hun niet vrijstond in hante hoedanigheid te handelen en eenige ambtsverrigting te doen, dan nadat zij in ieder bijzonder geval de bevoegdheid tot en het rigtsoer hoe te handelen hadden ontvangen. Wat volgde dus? De zaken van allen gezamenlyk hante in iedere aangelegenheden van het goedvinden van ieder afzonderlyk af.

Ten tweede, betreffende het bijebrengen van gelden, zonder hetwelk ieder besluit over de inrigting eener gewapende verdediging ijdel is. Over de opbrengsten die hiervoor moesten worden toegeslaan, werd volstrekt niet door de Generale Staten, maar in iedere provincie afzonderlyk beslist. De staten der provincien in die afzondering het oog slechts op zich zelve gevestigd houdende, namen veelteer slechts hun bijzonder belang tot maatstaf.

Eerstig laakte SLINGELANDT hante uit die afzonderdheid van beeraadslaging voortvloede. Dezen scheen dit nuttig, geene iets anders, maar niemand moende dat hij, door de overigen te dienen, tevens zich zelve diende. Dikwijls werd er, met ter zijde legging der aanvraag, niet eens geraadpleegd; of indien, in den dringsten nood, alle provincien waren begonnen te beeraadslagen, kwamen de meeste noelt tot een besluit; of zoo sommigen alle tot een besluit, waan gekomen, volvoerden de meesten niet wat zij op zich hadden genomen.

De vergadering der Generale Staten scheen dus slechts voor den schijn met zekere regten bekleed te zijn, en zoedra het gold die regten uit te oefenen, wilde geen der verbonden zich door de overigen, of door eene gemeenschappelyke wet laten verbinden.

Het was blykbaar dat de kracht der unie zeer onzeker en wankelbaar was, daar zij geen waarborg en zekerheid opleverde, dat de verbonden eens gintrent de verdediging hante zonden, omgeeststampan, of die zonden verwerpen. SLINGELANDT onderzocht de oorzaken

aan dit gebrek, gelijk hij gewoon was, met het doel, om aan de bron van het kwaad zelf het geneesmiddel te sporen.

Er was in de unie van Utrecht eene oorzaak voorhande, die later opgehouden had. Toen de unie gesloten werd, bestuurden de Staten van al de Nederlanden de onderdelen, met naam van den vorst, en de magt, die zij hieruit ontkeuden, zoowel als de nooddrang des oorlogs tegen de Spaansche overheersching, welke aan hetgeen aan die bijzondere unie ontbrak. Wie had toen kunnen vermoeden, dat eenmaal een voortdurend college, zoo als na de Generale Staten, alleenlijk volgens de inrigting van de unie van Utrecht, ook de aangelegenheden des vredes zou behandelen? Indien men dit had kunnen voorzien, zouden ongetwijfeld de slichters den vorm de magten de wijze van uitvoering van dat college nauwkeurig aangeduid omschreven. Slechts na toonde aan, dat de behoefte aan zoodanige omschrijving, en zelfs aan eene vergoeding der geheele unie, reeds ten tijde van den Spaanschen oorlog, en dikwijls vóórhand, dringend gevoeld werd.

De inrigting van de Staten was, dat de inrigting der unie werden geheel verwaarloosd; gedeeltelijk waren zij nooit uitgeoefend, gedeeltelijk waren diegene, waaruit de republiek wellicht nog eenige kracht had kunnen ontleenen, in onbruik geraakt.

De hoop werd bij SLINGELANDT opgewekt, dat er van die instellingen eenige ten minste in het leven zouden worden teruggeroepen; toeh, op het einde van 1716, eene buitengewone vergadering van afgevaardigden der provinciën bijeenkwam. In het begin van dat jaar, hadden de staten van Overijssel het verval der republiek inziende, voorgesteld, dat alle provinciën afgevaardigden naar 's Gravenhage zouden zenden, met algemeene volmacht, om alle deelen der staatsregeling te verbeteren of te bevestigen, schieken te moeten worden, te hersien, en tevens die verbeteringen daar te stellen.

Aan dit allerheylzaamst voorstel werd hij zoo verre slechts voldaan, dat de vergadering werd bijeengeroepen, om voornamelijk over twee hoofdpunten te beraadslagen, om te weten: welke regeling reeds, zestig of zeventig jaar vroeger te vergeefs, in die groote en buitengewone vergadering behandeld was. Men stelde namelijk tot een punt van onderzoek, op welke wijze verkregen zou kunnen worden, dat in ieder bijzonder geval allen gemeenlijk tot een besluit zouden komen en het besluit zouden nakemen. Men vroeg het gansche van den raad van state. SLINGELANDT, die secretaris van den raad was, maakte van die gelegenheid gebruik, om de afgevaardigden met zijnen geest en verstand voor te hoeten. Hij schroomde geenszins lastig te zijn; ofschoon hij wist aan die lieden, die de gebreken wenschten te verbloemen, te mishagen. Hetgeen in het burgerlijk leven onbetamelijk is, aansloot te geven, dit rekende hij somtijds zoo noodzakelijk wanneer het de belangen van het algemeen gold, dat hij meende dat men te kort deed aan de zaak en aan zijnen plicht, wanneer men hier tegen opzag. Ook onthield hij zich, waar een belangrijke zaak gediend moest worden, geenszins daarom van de waarheid te zeggen, omdat hij meende die niet te kunnen doen zegevieren.

Zij echter, met wie hij te doen had, waagden het niet eens die vraagstukken van het hoogste belang, te onderzoeken, niet uit onbekendheid met den werp, loestak, maar uit wettelijke ijverzucht, niet de redenen en middelen om de zaak te verbeteren, maar de moedelijkheden om te weeten. Hetgeen om te weeten aan de vrees, dat de provinciën niet tot eenstemmigheid zouden kunnen worden gebracht, gingen zij, na eenige maanden, uiteen, deze zaak van het hoogste gewigt aan de fortuin overlatende.

Wat was het gevolg? Er ontstond, door de vernieling van het regerend en besturend gezag, zulk eene verwaarloozing van de meest noodzakelijke aangelegenheden, zulk een onzekere toestand, dat de Generale Staten, vier jaren later, en nogmaals in het jaar 1737, kort na den dood van SLINGELANDT, wederom dringend verzochten dat deze zelfde vraagstukken door de provinciën zouden worden overwogen en vastgesteld. Eenzaak weder eene vruchteloos poging bij menschen, die, hetgeen noch bestaansbaar is met eenen goeden regeringsvorm, noch met de vrijheid, dubbelzinnigheid en onnaauwkeurigheid beminden, en vreesden voor eene volledige bepalings der regten, waardoor uitvlagen zouden worden afgesneden.

SLINGELANDT zag dat er eene zeer eenzijdige en heilzame wijze bestond om de republiek te bevestigen, door namelijk aan de afgevaardigden naar de Generale Staten eene algemeene vergadering in te roepen, om te weeten.

binnen welke grenzen zij zich vrijelijk konden bewegen, en niet belemmerd door de bijzondere lastbrieven hunner zenders, de algemeene zaak konden voorstaan. Hij waarschuwde zijne tijdgenooten, dat zij de verouderde kwaal niet juist daarom voor minder verderfelijik zouden houden, dat de verouderde staat niet aan gebreken weerstand kon bieden, die, waren zij niet door bijzondere omstandigheden gematigd geworden, den nauwlijks volwassenen hadden onderdrukt; dat de val te nader bij was, hoe meer het ligchaam der republiek was verzwakt, en dat de nutwendige steunzels waren weggenomen, waardoor lot dus verre het vaderland, meer dan door zich zelf, geschrapt was.

Er zijn, geachte hoorders, vele hervormers van hunne vaderlandse instellingen opgestaan, die op zoodanige hoogte geplaatst waren dat zij het gebrekkige en onvolledige werk der staatsregeling naar hun goeddenken konden uitwijzen. Somtijds zagen wij eenen beteren regeringsvorm, uit eene groote omwenteling, die ook de onwilligen medesleepte, voortvloeyen. Maar, zoo ik mij niet bedrieg vertoont het publiek leven van SLINGELANDT ten duidelijste den aard des strids, welken zij aarwangen, en de noodzakelijke hervorming der staatsregeling niet uit hunne magt, maar alleen uit hun oordeel en overtuiging, afleiden. Hij, echter, die man met den helderen en vooruitzienden blik; kon de traagheid en verdooving van zijnen tijd niet overwinnen, noch beletten dat wij verdooven rampen te ondergaan. Hem stond in den weg die slappe geest onzer landgenooten, vóorsichtig om te handelen, steeds toeuendeinzende en uitslappende, in de hoop van eenen geschikteren tijd. De republiek was dikwijls uit de grootste gevaren gered; derhalve was het zoo zeer niet noodig voortuit te zorgen en te werken! Alsof er ooit een geschikte tijd voor den republiek kwam, of hij, die zich niet van wankroeft, het regtschap niet op de hoogte moegen verlaten. Hoe gebrekkiger eenige staatsregeling is, hoe onbepakter het eigenbelang en de hebzucht der bijzondere personen heerschen, — er ontstaat als het ware een heil van bijzondere belangen, die met de algemeene in strijd zijn. Er sluipert geen misbruik in den staat, dat niet door velen verdedigd wordt, omdat het hunne belangen bevordert. Derhalve verzetten zij zich met alle krachten tegen den hervormer. Er wordt niets nieuws ondernomen, waarover men geen strijd moet voeren met hen die aan gewoonten verslaafd zijn. Zij echter, die, zich niet aan rust, maar aan slaperigheid en werkeloosheid overgevend, weigerden bij tijds aan den arbeid te gaan, — wat konden zij anders te weeg brengen, dan dat zij, niets uitrigende, enkelijk werden onderdrukt?

Beschouwt met mij, geachte hoorders, welke uitkomsten er gevolgd zijn. Nog tot bijna op het einde der eeuw bleef de republiek bestaan. Maar in welk eenen toestand! Tien jaren ongeveer na den dood van SLINGELANDT, kregen wij, niet na een vijs beraad, maar gedrongen door vijandelijke wapenen en binnenslandsche oproeren, weder eenen stadhouder; wiens bestuur echter, hoewel hij naar het beste streefde, den staat niet kon herstellen, die door de omwenteling, waardoor hij zelf verheven was, nog verwarder was geworden. Hetgeen zijn zoon onderzond, die uit zijne waardigheid verstooten, door buitenlandsche wapenen eindelijk hersteld werd. Maar ik wil dit alles niet nagaan; noch hoe wij, gedurende al dien tijd, op de schandelijste wijze door de wilskeur van vreemdelingen werden geslingerd, en aan hunne bespotteling waren prijs gegeven. Laat ons liever letten, hoedanig de republiek ontging. Om mijn gevoel te bejelden, ik meen, dat, door den inval der Franschen, de val der republiek en is te bejelden, dan veroorzaakt. Zij, wierpen het gansche der republiek omver, die door eigene zwakte reeds was ingestort. Toen dit was weggenomen, bleek het eerst ten volle hoezeer onze zaken in verval waren geraakt door de traagheid onzer voorvaders, die, iedere verandering als eene ramp vreesende, aan de nakomelingschap geen gemeenebest, maar eene onmetelijke schuld nalieten.

Ik wil niet beweren, geachte hoorders, dat wij, als wij naar de stem van SLINGELANDT hadden gehoord, gerijvaard hadden kunnen zijn tegen dien heiligen schok, toen Frankrijk, van zijnen zetel opstaande, geheel Europa schudde. Doch toen die niet plotseling noch onvoorziene, maar lang voorbereide omwenteling ontstond, — hoe meer levenskracht en instellingen geschikt voor den tegenwoordigen tijd, — er toen bij de verschillende volken aanwezig waren, hoe minder onheil er noodwendig voor hen uit volgen moest.

Maar hoe was het bij ons? Hoe weinig was er van al het vroeger, daargestelde, van ons weten, en de Mink in Frankrijk, na de omwenteling, was de schandelijke

er, dat ons tot grondslagen had kunnen dienen ter oprigting van een nieuw gebouw? Maar de ondergang der vormen, of van gevestigd recht, was geenszins de grootste ramp. De langdurige ongewoontegemaakt, ontbrak geheel die veerkracht en nationale geest, die aan ieder volk zijne eigenaardige instellingen geven. Wij voerden dus vreemde in, hetgeen zich niet alleen tot den eerstvolgenden tijd na de omwenteling uitstrekte, maar tot op onzen leeftijd voortduerde.

Het laatste, waartoe alle pogingen van SLINGELANDT strekten, en dat hij van zijne medeburgers voorstelde, heeft de voortreffelijke man in deze edele woorden zandsgemat: *Om een waarlijk vrij volk te weeten te hebben, gering te hebben. Maar wanhopende aan zijnen leeftijd, zeide hij, wie zal zulke gelukkige tijden beleven? Waarschijnlijk zal de nakomelingschap oordeelen dat dit ons te beurt mocht vallen, indien wij door niets dien moed en braut tot handelen laten onderdrukken, die bestaan in het uitvoeren en het regelen naar wijne wilten van datgeen, wat wij weten nuttig te zijn voor den staat.*

### 's Lands stoeterij

Aan de Redactie

De vraag of wellicht de weiden tegenwoordig „minder hoog zijn, dan ten tijde dat het Geldersche ras?“ (zie het ingezonden artikel: *'s Lands Stoeterij*, in de *Arnhemse Courant* van den 17den februari,) heeft alleenlijk betrekking op het ingezonden stuk, getiteld: *Borkula — Krankzinniger gesticht*, hetwelk voorkomt in de *Arnhemse Courant* van den 13den februari, en noodigt volstrekt geen antwoord of eenige inlichting omtrent den staat onzer weiden uit; — Gaat gaarne wil ik gelooven, dat de weiden, in algemeenen zin, thans nog dezelfde zijn.

Maar minder gaarne neem ik de conclusie voor *oordeelkundig aan*, dat, wijl de weiden dezelfde zijn, „men ook juist daarom geene vreemde rassen ter veredeling moet gebruiken, voor en aleer, men het *primitieve ras* tot zijne hoogste volkomenheid heeft gebragt.“ Ik moet zelfs aanmerken, dat onze verschillende paardenrassen, (een enkel wellicht uitgezonderd,) geene *primitieve rassen* zijn. Inzonderheid is het Geldersche, dat hier hoofdzakelijk ter sprake is gebragt, niet als zoodanig te beschouwen. Ieder, die een weinig paardenkenner is, weet toch immers, dat dit ras wel degelijk van vreemden oorsprong is, en, wijl het schier geheel en al verloren is, men weder het vreemde ras, waaruit het gesproten is, noodig zal hebben, om het tot dezelfde *hoogste volkomenheid* te brengen.

Zoo als het met het Geldersche ras in dit opzigt gesteld is, is het ook met de meeste andere onzer paardenrassen; en ik blijf dus wel stellig bij het gevoelen, dat men ontgeensprekelijk vreemde hengsten noodig zal hebben, om de meeste onzer rassen te verbeteren.

In mijn vorig ingezonden artikel heb ik duidelijk gezegd, (met opgave der redenen, welke mij hiertoe noopten,) niets te willen zeggen over het al of niet noodzakelijke eener lands-stoeterij.

Ik begreep reeds toen, zonder ook hieromtrent verder ingelicht te willen zijn, dat de behandeling dezer kwestie, wellicht te uitvoering, en vooral in zeker opzigt te vreesend voor de meeste lezers, zoude zijn. — De schrijver van het ingezonden artikel in de *Arnhemse Courant* van den 25den brengt nogtans de kwestie hoofdzakelijk op dit punt, en verklaart maar in eens ronduit, „dat men zonder stoeterij met veel minder kosten, en wel op verschillende aard, tot het gewenschte doel kan geraken.“

Mij dunkt echter, dat, als dit zoo mogt zijn, de aanwijzing van die *middelen van verschillenden aard* wel eene plaats in een dagblad zoude krijgen, omdat dit onderwerp voor niemand geheel onverschillig, en voor den paardenfokker, den koopman, den landhouder, de militaire dienst van zeer groot belang is.

Hier moet echter opgemerkt worden, dat in de praktijk maar al te dikwijls schone theorieën schipbreuk lijden; ik voel mij om minsten vooreerst, dat hoe schoon de middelen van verschillende aard ook zijn, zij niet gevoels geenszins door de ondervinding als denigzaam bevonden zullen worden, en dat eenige middelen, met strenge verordeningen en doelmattige aannemdiggingen voor de paardenfokkerij, verre weg het beste middel is, om onze paarden te verbeteren, en vervolgens te bewaren; en uit dit oogpunt beschouwd, neem ik eene doelmatige stoeterij, als eene wezenlijke staatsinrichting, eene economie, en een middel tot de verbetering der

